

ІНФОРМАЦІЯ

ХРОНІКА

21 – 22 вересня 2017 року в Київському національному лінгвістичному університеті відбулося чергове бієнале – XIII міжнародна наукова конференція “Проблеми зіставної семантики”, започаткована доктором філологічних наук професором М.П. Кочерганом. Цьогоріч конференцію організувала кафедра української філології та славистики на чолі з доктором філологічних наук професором З.О. Валюх. Понад сто сорок дослідників із дев’яти країн (Білорусі, Республіки Казахстан, Китайської Народної Республіки, Республіки Молдова, Республіки Таджикистан, Республіки Узбекистан, Польської Народної Республіки, України, Чеської Республіки) виступили з доповідями українською, білоруською, російською, румунською, польською, чеською, англійською мовами й взяли участь у дискусіях. Докладніше про зміст доповідей можна довідатися зі збірника статей “Проблеми зіставної семантики” (К. : Вид. центр КНЛУ, 2017. – Вип. 13. – 292 с.), опублікованого за матеріалами конференції й виданого ще до початку її роботи. У збірнику представлено 43 доповіді.

Проблеми різних аспектів сучасного контрастивного мовознавства стали предметом обговорення на пленарному засіданні та в роботі восьми секцій.

На пленарному засіданні з вітальним словом до учасників високого лінгвістичного зібрання звернувся ректор Київського національного лінгвістичного університету доктор філологічних наук професор Р.В. Васько, який наголосив на актуальності проблематики конференції та виголосив програмну доповідь “Стратегії мовної освіти в полікультурних суспільствах”.

Як і щоразу, великий інтерес аудиторії викликала оригінальна доповідь д. філол. н., професора КНЛУ І.І. Серякової “Порівняльний аналіз невербаліки Д. Трампа і П. Порошенка (на матеріалі публічних виступів)”. Д. філол. н., професор О.А. Дубова (Україна, Миколаїв) зіставила семантичні структури категорій стану, способу й часу в українській та російській мовах. Д. філол. н., професор Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка Н.Ф. Баландіна виступила з актуальною науково-методичною доповіддю “Навчальний текст і навчальний дискурс: ключі до розуміння”. Д. філол. н., професор КНЛУ І.М. Нечитайло поділилася результатами дослідження словотвірного, семантичного й просторового розвитку праслов’янської лексики. Доцент КНЛУ В.Л. Пирогов виголосив доповідь з лінгвокогнітології на базі зіставної фразеології “Ментальна специфіка українців і японців, віддзеркалена в пареміях: порівняльний аспект”. Гостя з Білорусі, доцент Мінського державного університету В.М. Гапеєва присвятила свій виступ білоруською мовою “*Воля/will і жаданне/desire: кампаратыўны адбітак у лустры семантыкі*” проблемі вивчення зіставної білорусько-англійської когнітивної семантики. Докторантка КНЛУ Г.Л. Кривенко виступила з актуальною промовою на тему: “Корпусні дослідження дискурсу: становлення, стан і перспективи”. Докторантка з Чеської Республіки Радка Гарбузова у своєму повідомленні звернула увагу на українське коріння чеського культурного діяча Вацлава Вондрака.

Секцією “Контрастивістика і національно-мовна картина світу” керувала д.ф.н, проф. КНЛУ М.П. Баган, яка ознайомила слухачів із проблемами й перспективами сучасної української етнолінгвістики. Ст. викл. І.О. Бойко з Києва розповіла про виявлені українсько-корейські паралелі в галузі впливу лінгвокультурних чинників на розгортання апелятивної ситуації. Повідомлення В.І. Деніле з Республіки Молдова було присвячене результатам зіставного дослідження асоціативності семантичного поля СВЯТИЙ у румунській, російській та французькій мовах. Професор Жень Сюемей з КНР поділився спостереженнями щодо мовних та когнітивних аспектів дослідження простору. Учасниця конференції з Республіки Казахстан Б.Т. Жієналіна звернула увагу на національно-культурну специфіку російської мови.

Найбільш представницькою на науковому форумі була секція “Принципи, аспекти, методи зіставної фонетичної, лексичної і граматичної семантики” (31 доповідь), де, зокрема, виступили к. філол. н., доц. В.М. Березенко (Україна, Київ) з дослідженням демінутивів у сучасних українськомовному й англomовному дискурсах; д. філол. н., проф. З.О. Валюх (Україна, Київ), яка визначила структурно-семантичні параметри словотвірних парадигм іменників у зіставному аспекті; к. філол. н., доц. Л.Б. Воловик (Україна, Полтава), яка з’ясувала словотвірні особливості префіксальних дієслів української та німецької мов; д. філол. н., доц. Т.Є. Масицька (Україна, Луцьк), яка виявила семантико-синтаксичні залежності у структурі речення слов’янських і романських мов; д. філол. н., проф. І.А. Мельник (Україна, Луцьк), у доповіді якої запропоновано семантичну типологію предикативних прислівників слов’янських мов; д. філол. н., проф. В.П. Олексенко (Україна, Херсон) з аналізом проблем і перспектив зіставного словотвору; к. філол. н., доц. О.П. Рудківський (Україна, Київ), який проаналізував традиційне трактування опозицій фонем у германських та слов’янських мовах; к. філол. н., доц. Н.В. Слобода (Україна, Дніпро), яка зіставила структуру словосполучення в українськомовних і англomовних комерційних назвах; д. філол. н., проф. С.І. Терехова (Україна, Київ), яка в своєму зіставному поліпарадигмальному дослідженні визначила риси аломорфізму й ізоморфізму в репрезентаціях часової референції в українській, російській та англійській мовах; к. філол. н., ст. викл. Л.М. Усик (Україна, Черкаси), яка дослідила донорську зону “натурфакт” у механізмі асоціативно-термінальної мотивації німецьких, англійських, російських та українських фітонімів; к.філол.н., ст. викл. Н.В. Ханікіна (Україна, Київ), яка зіставила мотиваційну основу дієслова *znevažati* в українській та угорській мовах; к. філол. н., викл. Чжу Цзінтао (Україна, Київ), який виступив із контрастивною логіко-семіотичною реконструкцією паремій із семантикою прогнозу в китайській і російській мовах; к. філол. н., доц. Н. Ю. Ясакова (Україна, Київ), яка зіставила структури морфологічної категорії особи в українській і російській мовах.

Двадцять дві різноаспектні доповіді секції “Лексична зіставна семантика” були присвячені контрастивному дослідженню словникового рівня мов, як-от: концепту ГРОШІ в російській та китайській мовах (викл. Ван Наньнань, КНР) та в українській і російській академічній лінгвістичній думці (к. філол. н., доц. Т.В. Охріменко, Україна, Київ); семантики і символіки колорему ЧЕРВОНИЙ / ĚERVENŮ в українській і чеській мовах (к. філол. н., доц. О.О.Ващенко та к. філол. н., доц. О.В. Степанюк, Україна, Київ); семантичних і функційних особливостей економічних термінів в українській та англійській мовах (к. філол. н., доц. В.Л. Іщенко, Україна, Полтава); символів в українських і німецьких замовляннях (асп. Т.В. Ловейко, Україна, Київ); політичної метафори в сучасному українському і англійському медіадискурсах (д. філол. н., проф. О.А. Стишов, Україна, Київ); лексики святкування за матеріалами паралельних корпусів української та російської мов (к. філол. н., доц. М.О. Шведова, Україна, Київ) та ін.

У секції “Фразеологічна зіставна семантика” (14 виступів) викликали зацікавлення такі доповіді: “Перифрастичні номінації України в сучасних українських та зарубіжних ЗМІ” к. філол. н., викл. О.Г. Бураго (Україна, Київ); “Русские эквиваленты фразеологизмов со словом “сар” в таджикском языке” к. філол. н., викл. Н.Д. Гулзода (Республіка Таджикистан, Душанбе); “Ідеографічні групи прислів’їв та приказок у зіставному аспекті на матеріалі “Практичного російсько-українського словника приказок” 1929 р. видання” к. філол. н. М.Г. Железняк (Україна, Київ); “Специфіка жестових фразеологізмів української мови в порівнянні з російською” к. філол. н., доц. Л.М. Корневої (Україна, Полтава); “Семантичні особливості фразеологізмів із зоонімним компонентом в українській та польській мовах” к. філол. н., доц. О.А. Крижко (Україна, Бердянськ); “Фразеологізми з компонентом-зоонімом в українській та німецькій мовах: лінгвокультурологічний аспект” к. філол. н., викл. О.І. Мокляк (Україна, Полтава); “Паремії із зоокомпонентом у російській і китайській мовах” к. філол. н., доц. О.В. Палатовської і магістранта Ду Цзецзін (Україна, Київ); “Оцінна функція фразеологічних неологізмів у мові

сучасних українських та зарубіжних ЗМІ” к. філол. н., доц. Л.М. Пашинської; “Культурологічна специфіка використання фразем із міфологічним компонентом (на матеріалі слов’янських мов)” к. філол. н., доц. Г.М. Школи (Україна, Київ).

Секцію “Стилістична зіставна семантика” (11 виступів) яскраво представили доповіді д. філол. н., проф. Н.М. Бобух (Україна, Полтава) “Стилістичні функції оксиморонних синтагм у поетичному тексті на матеріалі української й болгарської мов”; к. філол. н., ст. викл. С.Б. Завалій (Україна, Полтава) “Структурно-семантичні типи оксиморонних синтагм (на матеріалі української й російської поезії ХХ століття)”; к. пед. н., доц. Б.Х. Караєвої (Республіка Узбекистан) “Стилистика сложноподчиненных предложений узбекского языка в процессе публичных выступлений”; к. філол. н., доц. Л.С. Козловської (Україна, Київ) “Образні порівняння в поетичних текстах Маріанни Кіяновської та Мар’яни Савки”; д. філол. н., проф. Н.М. Сологуб (Україна, Київ) “Лексико-семантичний потенціал концепту *війна* у творах Олесь Гончара та Віктора Астаф’єва” та ін.

Серед доповідей, які прозвучали на засіданнях секції “Текстова і прагматична зіставна семантика”, варто відзначити такі: “Загальнонародські та американські антиципності в дискурсі соціальної реклами США” к. філол. н., асис. О.В. Дячук (Україна, Київ); “Меми як мова сміху в інтернет-середовищі: зіставно-типологічний аналіз” к. філол. н., доц. Г.О. Коробки (Україна, Харків); “Темпоральні антонімічно-синонімічні парадигми в поетичному тексті (на матеріалі української й російської мов)” викл. О.Ю. Чорної (Україна, Полтава) та багато інших.

У секції “Переклад як джерело зіставлення” жваве обговорення викликали доповіді викл. К.В. Душеїної (КНР, Далянь) “Образные средства китайских общественно-политических текстов и проблема их перевода на русский язык”; к. філол. н., доц. А.М. Сердюк (Україна, Бердянськ) “Особенности французско-украинского перевода инфинитивных конструкций (на матеріалі творчості Франсуа Моріака)”; аспір. Т.Т. Теркулової (КНР, Далянь) “Особенности перевода терминов “менталитет” и “ментальность” в русском и китайском политическом дискурсе”; к. філол. н., доц. А. Х. Хамидової (Республіка Казахстан, Астана) “Основные способы перевода фразеологических единиц русского и казахского языков”, к. філол. н., доц. М.А. Чемелюх (Україна, Київ) “Специфіка перекладів латинської епіграми Марціала слов’янськими, германськими та романськими мовами”.

В окремій секції конференції було заслухано чотирнадцять повідомлень на тему “Інноваційні технології у вивченні й викладанні рідної та іноземної мов”, серед яких варто згадати такі: “Мовне спілкування викладачів-предметників з іноземними студентами ст. викл. Л.М. Бардіної та В.Л. Шепелюк з Києва; “Інноваційні технології реалізації концепції лінгвокультурної адаптації китайських студентів у практиці викладання української мови як іноземної” ст. викл. С.В. Вятчаніної з Києва; “Національно-культурний компонент змісту навчання лексикології і фразеології української мови в сучасному педагогічному виші” докторантки М.М. Греб з Бердянська; “Використання дискурсних технік під час вивчення болгарської мови” к. філол. н., доц. С.І. Корнієнко з Бердянська; “Інноваційні методи викладання української мови в контексті реформування сучасної педагогічної освіти” к. пед. н., доц. К.В. Таранік-Ткачук з Києва; “Преподавание казахского языка как иностранного: тенденции и развитие” викладача з Астани (Республіка Казахстан) К.Т. Шахатової.

Гідно були представлені на науковому форумі дослідження з української діалектології, серед яких потрібно згадати к. філол. н., доц. Г.І. Гримашевич (Україна, Житомир) з доповіддю “Прислівники локальної семантики в середньополіських говірках”; повідомлення аспір. О. І. Сьоміної (Україна, Умань) “Складнопідрядні речення з підрядними обставинними в східноподільських говірках”; к. філол. н., доц. Н.І. Лісняк (Україна, Київ) “Лексема *доц* у лемківських піснях”; аспір. О.П. Оскирко (Україна, Умань) “Номінація напоїв у східноподільському ареалі української мови” та к. філол. н., проф. Т.М. Тищенко (Україна, Умань) “Тавтологія як засіб номінації в східноподільських говірках”.

У багатьох секціях прозвучали доповіді, присвячені узагальненню теоретичних основ сучасної компаративістики, з-поміж яких варто назвати виступи к. філол. н., асистента Л.В. Дейни з Полтави “Оцінка як типологічна категорія в щоденниковому дискурсі”; д. філол. н., професора Т.Ю. Ковалевської з Одеси “Комунікативна сугестія в актуальних дискурсивних практиках”; к. філол. н., доцента Н.В. Кутузи з Одеси “Типологія комунікативного впливу”; викл. Т.Л. Луценко з Києва “Поняття інтертекстуальності в сучасному мовознавстві”; к. філол. н., доцента Г.Б. Мінчак з Києва “Національно-культурна специфіка конотативного макрокомпонента ідеологізованих номінацій”; к. філол. н., доцента Н.І. Пашкової з Києва “Метонімія та метафора в зіставній когнітивній ономазіології”; д. філол. н., професора Л.Ф. Українець з Полтави “Типологічний аспект фонетичної конотації” та багатьох інших.

Традиційна київська конференція стала помітною подією в житті міжнародної наукової спільноти і вагомим внеском у скарбницю зіставної семантики.

Оргкомітет XIII міжнародної науково-практичної конференції “Проблеми зіставної семантики” щиро дякує учасникам й запрошує на чергову XIV конференцію, яка відбудеться в Київському національному лінгвістичному університеті наприкінці вересня 2019 р.

Н.І. Пашкова